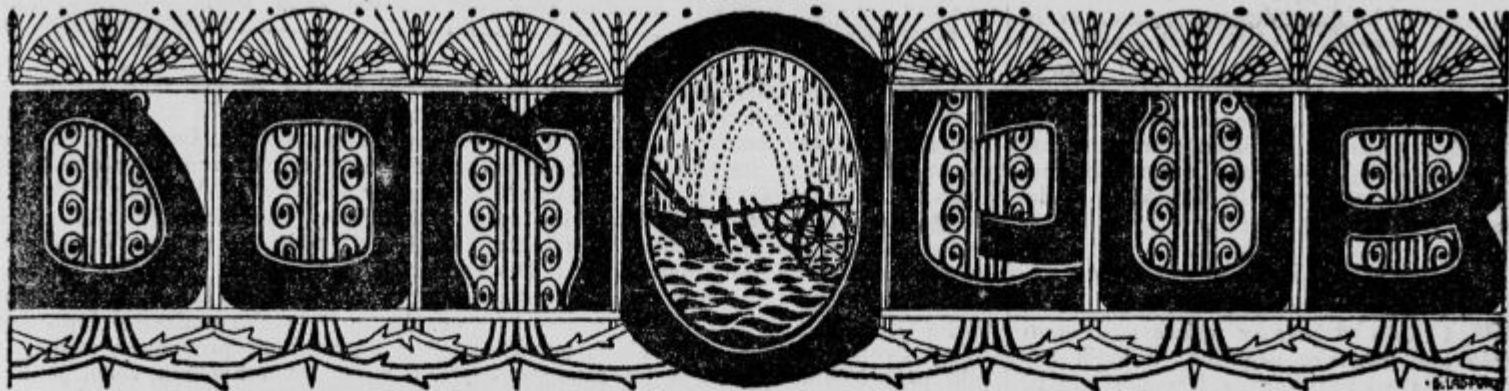

NOVI

Izhaja vsako sredo ob 6 zjutraj. — Cena 38 Din za celo leto.
— Za inozemstvo 60 Din. — Posamezna številka 1 Din. —
V inseratnem delu vsaka drobna vrstica ali nje prostor 10 Din.

GLASILO J. R. Z.

Spisi in dopisi se pošiljajo Uredništvu »Novega Domoljubaa,
naročnina, reklamacije in inserati pa Upravištvu »Novega
Domoljuba«, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Kmetijski tabor v Dravljah

priredi Okrajna kmetijska zveza
za ljubljansko okolico v nedeljo
23. avgusta ob 2 popoldne.

Govorita poslanca Brodar in Fr.
Smodej.

Ta dan vsi v Dravljah!

Pred zborovanjem seja Okrajne
kmetijske zveze.

Po zborovanju sta poslanca vo-
lilcem na razpolago za razna vpraša-
nja in zadeve.

Te dni so zopet priobčili izkaz o dav-
ku na poslovni promet. Tudi v tem izkazu
se ponavlja ista pesem; Slovenija plača
skoro četrtino tega davka. Od 1. januarja
do 31. maja se je vplačalo v celi državi
tega davka nekaj nad 88 milijonov dinar-
jev. Četudi pri drugih davkih ni isto raz-
merje, vendar lahko trdimo, da naše ljud-
stvo mnogo več plačuje kakor drugod.

Dosedanji davki še nadalje.

Vlada in zlasti finančni minister se
ne more izgovarjati, da so mu te razmere
neznane. Poslanci Slov. ljudske stranke
so nešteto krat s številčkami v roki vladi in
finančnemu ministru dopovedovali, da je
to breme za Slovenijo neznosno in so
zahtevali z vso odločnostjo olajšave. Vla-
da na to ni pristala, finančni minister je
celo zahteval, da se davčni vijak kar naj-
bolj navija.

Jasno je, da vladam, ki tako delajo
z našim ljudstvom, poslanci Slovenske
ljudske stranke niso mogli izglasovati za-
upanja, ampak so morali nastopiti proti
njim. Sedaj imamo novo vladno, v katero
so šli tudi radičevci, ki pravijo, da so za-
stopniki kmetijskega ljudstva. To vladno
podpirajo tudi naši samostojneži. 30. ju-
lija je bila prilika, da bi ti ljudje pokazali
tudi v dejanju, da imajo res kaj srca za
kmetijsko ljudstvo. Pa vladna večina je ne-
izpremenjena naložila zopet vsa doseda-
nja davčna bremena na naše ljudstvo.
Edino davek na ročno delo je prav malo,
da se komaj pozna, omilila. Vse drugo je
ostalo neizpremenjeno. Letos v volilnem
boju je Pucelj list nešteto krat pisal, da
vlada vse zmore, ako hoče. Sedaj naj bi
vlada pokazala, da hoče olajšati bremena
našemu ljudstvu. Pa tega ni storila. Odgo-
vornost za to neznosno stanje nosijo pred-
vsem radičevci in naši samostojneži s
Puceljem na čelu. Pucelj je tudi glasoval za
te davke. Oni predstavljajo z radikali
vred vladno večino. Ti bodo pred ljud-
stvom odgovarjali.

Polhove in druge kože kupuje skozi celo leto
D. Zdravič. Ljubljana, Florjanska 9.

Denarna politika in naš kmet.

To je eno. Drugo je nesrečna politika
z našim denarjem. Dinar raste, vsled tega
padajo cene vsem kmetijskim pridelkom,
ki so namenjeni za izvoz. Dasi dinar ra-
ste, pa nima tiste notranje moči, da bi
moglo ljudstvo cenejše nabaviti svoje po-
trebščine. Kmet dobi za svoje pridelke
vedno manj, plačevati pa mora za ono,
kar si kupi, višje cene kakor prej. In še to
moramo pripomniti, da mora kljub temu,
da je dinar zrastel in da dobi vsled tega
kmet manjše vsote za svoje pridelke, pla-
čevati vendar še večje davke nego po-
prej, ko je dinar stal mnogo nižje in je
vsled tega kmet tudi dobival za svoje pri-
delke večje cene. Tudi za to nosi vso od-
govornost vlada in njena večina. Tukaj
ne velja noben izgovor in nobena laž in
nobeno zavijanje. Kdor to vladno podpira,
je soodgovoren za vse to žalostno stanje.
G. Pucelj se torej ne more izgovarjati.

Neugodni carinski tarifi.

Najlepše je pa sledeče: dasi smo v
pretežni večini kmetijska država, se ven-
dar vlada ne ozira v oni smeri na potrebe
in gospodarstvo kmetijskega ljudstva, ka-
kor bi to morala storiti. To je pokazala
predvsem s svojim carinskim tarifom, t. j.
z višino doklad, ki jih pobira država v zla-
tu od blaga, ki se izvažajo iz naše države
in uvažajo v našo državo. S tem se vsi uvo-
ženi izdelki za tisto vsoto, ki jo država
pobere, podraže, in izvoženi pridelki v
isti meri pocene, to se pravi: toliko dobi
kmet manj za svoje pridelke. S carinskim
tarifom je vlada postavila tako visoke ca-
rine na večino proizvodov, ki jih kmet
mora kupovati, da so se s tem nekateri
podražili za 20 odstotkov, drugi celo za
40 ali več kakor 100 odstotkov. Ker mora
kmet take stvari kupovati, gre s tem de-
nar iz njegovega žepa zopet v obliki dav-
ka v državno kaso ali pa v žep domačih
tovarnarjev. Posebno značilno je pa to,
da ni ukinila s carinskim tarifom vlada
izvozne carine na kmetijske pridelke, žito,
les itd. Dočim so skoraj vsi industrijski
izdelki, t. j. izdelki tovarnen, ki so name-

Tako ne gre več naprej.

Eksekucije.

Kamorkoli človek po deželi pride,
povsod gre en sam glas, da so davki tako
veliki in neznosni, da jih ljudstvo več ne
more zmagovati in redno plačevati. V
vsaki občini imamo že več slučajev ekse-
kucij, ko davčna uprava davke nasilnim
potom izterjuje. In tudi s temi sredstvi
davčna uprava ne more uspeti, ker je, ka-
kor za gotovo vemo, v Sloveniji 28 mili-
jonov dinarjev na davkih zaostanka.

Kaj to pomeni? Jasno je, da nič dru-
gega nego to, da davkoplačevalci davkov
ne morejo več zmagovati. Naši davkopla-
čevalci so bili od nekdanj navajeni, da svo-
je davke redno odrajujejo in nočejo imeti
posla z eksekucijami in eksekucijami. Na
drugi strani pa tudi to jasno kaže, da se
pri nas davki v mnogo večji meri od davko-
plačevalcev zahtevajo, kakor določa pro-
račun in kakor bi mogla Slovenija po
svoji davčni moči plačati. Ali naj zopet
ponavljamo številke, ki smo jih na tem
mestu že tolikokrat navedli in s katerimi
smo dokazali, da pobira davčna uprava
v mnogo večji meri davke, kakor je po fi-
nančnem zakonu in državnem proračunu
za Slovenijo določeno.

njeni za izvoz, izvažajo brez carine, je vlada pustila za izvoz večine kmetijskih pridelkov razmeroma visoko carino. To se pravi z drugimi besedami: kmet mora za toliko, kolikor država vzame, svoje pridelke cenejše prodati. Še boljše povedano: od dela kmetovega pobira država davek, dočim od industrijskega izdelka ne pobira davka. Jasno je, da je tudi ta napačna carinska politika vzrok osiromašenja našega ljudstva. Tudi za to nosi vlada vso odgovornost in tisti, ki to vlado podpirajo. Torej g. Pucelj!

Pogodba z Avstrijo in naš kmet.

Še nekaj moramo pripomniti. Sedaj sklepa naša država z raznimi drugimi državami trgovske pogodbe. V listih beremo, da so pravkar na koncu s takimi razgovori z Nemško Avstrijo. Imeli bomo kmalu trgovsko pogodbo z Avstrijo. Ali se je pri tem dovolj oziralo na kmetijske potrebe, posebno na potrebe Slovenije? V enem oziru so pač, kakor čujemo, nekaj dosegli. To je glede uvoza našega vina v Avstrijo. Temu nasproti pa stoji, da mi iz Slovenije ne bomo mogli izvažati naših pršutarjev. Avstrija je postavila za prešiče do 120 kg težke trikrat večjo carino nego na prešiče, ki so težki nad 120 kilogramov. In ravno teh je v Sloveniji malo, po večini imamo prešiče pod 120 kg. Še polno drugih stvari je, ki niso za kmetško ljudstvo zadovoljive. Pa ker še nimamo v rokah celotnega dogovora, si pridržimo, da bomo o tem kasneje pisali. Eno pa zopet lahko tukaj ugotovimo, da se tudi v tem kaže, da bo kmetško ljudstvo gospodarsko prikrajšano in gospodarsko obremenjeno.

Kdo je odgovoren?

Navedli smo samo nekatere stvari, ki dovolj osvetljujejo pogrbeno politiko vlade nasproti kmetškemu ljudstvu, posebno še proti Sloveniji. In potem si še nekateri drznejo hvalisati in v nebo povzdigovati »sporazum« in vlado, ki je nastala iz dogovora med radikali in radičevci. Ali ni jasno kot beli dan, da ta vlada noče spremeniti svoje gospodarske politike, da vodi gospodarsko politiko, ki naše ljudstvo tako zelo obremenjuje, naprej, da je to politiko potrdila z dvanajstinami in da je večina sestojča iz radikalov, radičevcev in samostojnežev, to vladno politiko s svojim glasovanjem slovesno potrdila. Mislimo, da bo naše ljudstvo znalo pravilno sprejeti g. Radiča in njegove priveske, ki nameravajo, kakor je g. Radič slovesno zatrdil, napraviti osvojevalen pohod v Slovenijo. Jasno je tudi, da morejo poslanci slovenskega ljudstva biti z vlado, ki vodi tako gospodarsko politiko proti nam; v najhujši borbi. Biti morajo tako dolgo v borbi, dokler ne dobijo trdnih garancij, da se bo tudi gospodarska politika od temelja preokrenila in upoštevala gospodarska zmožnost našega ljudstva.

Tukaj ne velja noben izgovor. Kdor gre z vlado, podpira vlado in je zadovoljen z njeno politiko. Potemtakem morajo biti naši samostojneži in radičevci zadovoljni s to gospodarsko politiko. Zabavljanje čez »klerikalce« tukaj nič ne po-

d Novi tiskovni zakon je stopil v veljavo dne 9. avgusta. Ima zelo stroge odredbe ter se vse kršitve kaznujejo z zaporom in denarno kaznijo. Odgovoren je v prvi vrsti pisec, če tega ne morejo najti (če ga urednik noče povedati), pride na vrsto urednik, potem izdajatelj lista, nato tiskarnar in nazadnje raznašalci lista. Dospisnike opozarjamo, naj bodo previdni v svojih izjavah.

d Proti krščanski šoli. Vlada je ukinila prvi letnik učiteljskega na samostanskih šolah v Ljubljani in Mariboru, ter oba letnika pri uršulinkah v Škofji Loki kljub temu, da so ta učiteljska dosegala mnogo boljše uspehe kot državna in so državo mnogo manj stala.

d Častno predsedstvo V. velesejma. Minister za trgovino in industrijo, gospod dr. Ivan Krajač, je prevzel častno predsedstvo V. Ljublj. vzorčnega velesejma od 29. avgusta do 8. sept. 1925 pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja. Gospod minister je obljubil, da počasti prireditel s svojo navzočnostjo.

d Dr. Zerjavove »zasluge«. Dr. Mohorič, ki je bil pomočnik v ministru za šume in rude, je na shodu Zerjavove stranke poročal, da je generalna direkcija davkov na dr. Zerjavovo posredovanje izdala ljubljanski delegaciji nalog, naj dovoli davkoplačevalcem obroke za plačevanje davkov. Finančna delegacija pa sedaj uradno javlja, da ni prejela nobenega tozadavnega odloka.

d Električno centralo so blagoslovili 2. avgusta v St. Jerneju na Dolenjskem.

d Novi kovani denar je že došel. Kmalu bo v prometu. In bomo zopet privlekli na dan svoje stare male »pritošeline«.

d Orlovski stadion. Pripravljalna dela za zidanje obzidja na orlovskem stadionu so končana. Napeljan je vodovod, temelj deloma izkopan, opeka se dovaža in kmalu se bo začel dvigati iz tal zid.

d Zlet hrvatskega Sokola v Zagrebu se je vršil pod pokroviteljstvom vlade. Navzočih je bilo veliko ministrov, kralj in kraljica. Jugoslovanskemu Sokolu, ki živi v najhujšem sporu s hrvat. Sokolom, je bila vsa stvar silno neprijetna. Zakaj do zadnjega časa je hrvatski Sokol veljal za protidržavnega in v šole ni imel dostopa, jugoslovanski Sokol pa je imel v očeh Pribečeviča in dr. Zerjava vso pravico drža-

maga in na stvari nič ne izpreminja. V centralistično urejeni državi, kjer je vsa oblast na enem kraju, odloča večina, brez ozira na to, kako je sestavljena. Lahko ima v eni pokrajini vse poslance ali večino njih ena stranka kot pri nas SLS, pa ta ne odločuje pri centralistično urejeni državi, nego le vladna večina. To je resnica in samo to. Vse drugo je izbegavanje in varanje. Zato se tudi samostojneži in radičevci pred ljudstvom ne bodo otrsli odgovornosti za sedanjo politiko,

govornosti. Pa se vse tako obrača, tud državotvornost.

d Tekma v teku. Logaški Orli so preredili na Veliki Šmaren popoldne tekmalno tekmo iz Logatca na Vrhniko. Tekmovalec je 10 Orlov. Gledalcev je bilo po vse dolgi cesti 10 k vse polno. V najkrajšem času je priletel na Vrhniko Istenič, sicer v 39 minutah. Dobil je od lastnega odseka in Orlovske podzveze lepo darilo.

V Zirovnici je preminul v nedeljo dne 16. t. m. g. Anton Kržišnik, znani gostilničar in trgovec s konji. Njegova vesela narava, polna šegave dovipnosti in nepriljenega humora, ki ga ni zapustil niti med boleznijo, se v krepkih potezah zrcali v »Strica Trebnika« hoji na Triglav, kateri spis je priobtel pred leti v »Planinskem Vestniku« g. Jani. Mlakar. Tudi je dobro znan bravec »Sloveskih večernic« po svoji šaljivosti. Pokopku, čigar pogreb se vrši danes v torek ob 10. uri dopoldne na vrhniško pokopališče. Pokojniku blag spomin!

Na Vrhniki je včeraj umrl g. Vinko Lašnik, nadučitelj v pokoju. Pogreb blagopolnika se vrši jutri v sredo dne 19. avgusta ob 10. uri dopoldne na vrhniško pokopališče. Pokojniku blag spomin!

d Umrl je v Blagovici Jožef Lebar, posestnik in znani gostilničar Krvina. Na Malem Jelniku je pa zapustila tri male otročičke in obupanega moža Ivana Pestotnika po domače Burjevka. Bila je žena krščanska, dobrega srca, zato je vsem hudo za njo. Oba pokojna sta bila naročnika Domoljuba. Naj v miru počivata!

d Amerikanski rojaki so na Veliki Šmaren priredili na Brezjah prirčno slovo od domovine. Pri tem je pela »Ljubljana« in igrala je jeseniška godba. Razpokoženje je bilo najboljše.

d Nevihte. Tako groznih neviht, kot so letos, ljudje že dolgo let ne pomnijo. 12. t. m. je zopet tako neurje obiskalo naše kraje. Strela, toča, nalivi — vse obenem je završelo nad njive, travnike in hiše. Škoda je ogromna. Tako je toča bila nad Blokami in Duhovsko sosesko ter Lužarji. Voda je vzela Zakrajno žago, ljudje so se morali umikati iz hiš. Toča je potolkla vse pridelke. — Isto je bilo nad Boh. Belo in zlasti Kupljenikom, kjer je voda razkopala zemljo in odnesla prst, toča pa pobila vse poljske pridelke. Na Jeseniškem Rovtu je strela ubila dva vola na paši, na Ojstrem vrhu pa je užgala gospodarsko poslopje pri Kosu. Pogorelo je do tal. — Nevihta s strelami je divjala tudi nad selško dolino, kjer je udarila v hišo Gašperja Šturma, pa ni naredila škode, potem v zvonik cerkve na Bukovici, ki je pogorel, en železen zvon je počil. Gasilci iz Selc so zabranili, da ni pogorela cerkev.

Dobro in poceni

se kupuje v manufakturni trgovini
A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mestni trg 18

d Nevihite. Po hudi vročini, ki je vladala zadnje dni, je 12. t. m. popoldne nastala v Selški dolini huda nevihta. Med močnim dežjem je grmelo in treskalo. Strela je udarila v zvonik v Bukovci nad Škofjo Loko in se je tako vnela streha. Strela je omamila tudi tri osebe, ki so takrat stali v bližini zvonika. — Silna nevihta je divjala tudi na Bledu. Pokvarila je mnogo poitev, ker so vsled močnega dežja kmalu nastali hudourniki, ki so odnašali pesek z ravnokar popravljenih cest in sprehajališ. Na Bledu take nevihte že dolgo ne pomnijo.

Na tisoče in tisoče gospodinj uporabljajo pri pranju samo milo »Gazela« in to že leta in leta. Ali ste Vi tudi med njimi?

d Toča od Škofljice do Šmarja. V sredo 12. avgusta so prihrumeli črni oblaki iz Ižanskega proti Šmarju. Debela toča je uničila sadje in poljske pridelke po vaseh: Škofljica, Klanec, Zalog, Lanišče, Reber, Dula, Pleše, Veliki in zlasti Mali vrh, Tlake in Gajnice. Še čez 24 ur po neizgodi je bilo dobiti točo pod kapom in stari ljudje že 60 let ne pomnijo tako hude toče. Ljudje s strahom gledajo v bodočnost, ker jim je uničena koruza, ajda in proso. Tu bi bila potrebna državna pomoč!

Toča. Z Iga nam poročajo: Pretekli teden v sredo 12. avgusta je po vsem polju okrog Iga do Tomišlja in do Škofelje razsajal strašen vihar in naliv. Okoli pol petih popoldne je začela padati toča bolj debela kot orehi in padala skoro pol ure. Na polju je uničila vso ajdo in proso, tako da tega pridelka letos sploh ne bo; razbita je koruza, zelje, fižol, sadje, sploh vsi jesenski poljski pridelki razven krompirja. Tukaj že ni bilo toče od l. 1903. Po travnikih je zadnjič že vedno deževje napravilo občutno škodo, sedaj pa še tako strašna toča. S strahom gledamo v prihodnost. Upamo, da se bodo naši poslanci zavzeli za nas in nam preskrbeli pomoč od države, ker sila je velika in nujna. Prizadete so najbolj občine Ig, Iška Loka, Tomišelj, Iška vas in vas Škofelja. Ob priliki te nesreče naj omenimo nekaj, o čemer smo že brali v »Slovencu«. Na nedeljo 14. junija letos je na polju proti Škofelci delalo po njih okrog 20 žena. Druge nedelje smo večkrat videli po senožitih moške kositi. Nekateri imajo nedelje kot nalašč za največje delavnike! Res je, da nedeljski dobiček ne gre v izkupiček!

d Strela. Iz Železnikov poročajo: Si noči 12. avgusta je med hudim dežnim nalivom in nevihto udarila strela v gospodarsko poslopje posestnika Kosa v Oster vrhu nad Železniki. Pogorelo je vse; tudi živine niso mogli vse rešiti. Mlatiče, ki so bili ravno takrat na podu, je strela omamila.

d Veliko neurje v Št. Vidu na Dolenjskem. Iz Št. Vida na Dolenjskem: V noči od srede na četrtek je krog 3 zjutraj nad Št. Vid prihrula velika nevihta. Bliski in strele so švigale neprestano, grmelo in treskalo je venomer. Ljudje so povsod vstali in z grozo pričakovali, kaj bo. Naenkrat je sij ognja oznanjal ljudem, da gori. Strela je udarila v skedenj in kozolec Jožefa Kramarja (Mesana) v Vel. Pe-

cah. Poslopja so bila naenkrat v plamen. Zgorelo je 8 voz sena ter ves oves. Št. Viški gasilci, ki so prihiteli na kraj nesreče, niso mogli ničesar več rešiti. Okrog pol 4 je nevihta ponehala. Ob 6 zjutraj je zopet začelo pokati. Posebno hudo pa je treskalo čez dan v četrtek od 10 popoldne dalje. V Št. Pavlu je strela dvakrat udarila, blizu tam, kjer je pred tedni zažgala beneficijatorov skedenj. To pot ni užgala ničesar, hvala Bogu!

d Strela. Pretekli četrtek popoldan je udarila strela v stolp cerkve sv. Jožefa pri Celju, kamor še nikdar ni udarila, čeprav zvonik nima strelovoda. Strela je razrušila del strehe, škrlil se je usul po tleh, nato je švignila v drugi zvonik, ki mu je tudi precej poškodovala ogrodje. Škoda je velika, sreča pa je, da se ni užgalo, ker bi bila pri tem nevarnost, da pogori cerkev in samostan.

Za po toči poškodovane. Poslanec Smodej je poslal dne 16. t. m. na g. finančnega ministra dr. M. Stojadinoviča sledečo vlogo: »Dne 12. avgusta t. l. je v okrajnem glavarstvu Ljubljanska okolica pobila toča vse polje od Krma do Škofelje. Toča, debela kakor orehi, je popolnoma uničila ajdo, proso in vse druge poljske pridelke razen krompirja. Prizadete so občine Ig, Tomišelj, Šmarje, deloma tudi Pijava gorica. V občini Šmarje so prizadete vasi Škofelja, Klanec, Zalog, Lanišče, Reber, Dula, Pleše, Plate, Gajnice, Veliki in zlasti Mali Vrh. Usojam si opozoriti gospoda ministra da je v občini Ig—Studenec, posebno pa v Iški, Mali vasi in Iški vasi po-

vzročila ogromno škodo že povodenj dne 18. junija t. l. in so torej ljudje tam v silni stiski in potrebujejo nujne pomoči. Zato predlagam gospodu ministru, da nujno priskoči na pomoč prizadetemu prebivalstvu v omenjenih občinah z večjim denarnim zneskom in da odredi, da se prizadetim davkoplačevalcem za leto 1925 popolnoma odpiše davek in se jim za odplačilo dosedaj zaostalih davkov določi daljši rok. Za nujno pomoč se je obrnil tudi na poljedelskega in notranjega ministra.

d Viharji na Holandskem. Pretekli teden so divjali na Holandskem taki viharji, da so podirali hiše. Mnogo ljudi je mrtvih, še več brez strehe.

d Dobljena stava. Franc Mrvar, posestnik iz Bojanjega vrha, občina Muljava pri Stični, je imel lepo smreko v svoji hosti. Stala je v neki dolini in se mu je zdelo, da je nihče ne spravi ven. Nekoliko bahavo se je obljubil, dati smreko zastonj onemu, ki jo spravi celo iz doline, pri čemer pa ne sme hoste posekati. To se je hitro razneslo in je prišel ta glas med naše gasilce. Ako bi pa dotični, tako je dejal Mrvar, smreke ne mogel ven vzeti, bi moral plačati 10.000 K. V nedeljo popoldne je šlo nekaj mož smreko gledati in sklenili so, da jo spravijo ven tako, kot zahteva gospodar. Obvestili so hitro ljudi in prišlo je iz štirih vasi v torek dne 11. avgusta zjutraj ob 6. uri 60 mož in fantov ter se lotili smreke. Padla je kmalu; vrh smreke je komaj segel z doline do vrha. Na deblu je imela premer 80 cm in dolžina je znašala 34 m. Znamenja na deblu so

Mama — mama,

glej to je pravo „GAZELA“-milo, ki se tako krasno peni, da snažno in belo perilo ter prihrani trud in delo

GAZELA MILO

kazala, da je rasla 130 let. Po natančnem merjenju je znašala njena prostornina 531 kub. m. Nato so prepasali deblo z verigami na 30 mestih, to je vsako mesto po 1 m vsek sebi, počez nataknilo kole, na vsako stran k vsakemu kolu se je postavil en mož, ter so jo na ta način rinili iz doline ven. »Miklavžev Jože« s Potoka, star hrvtar, je pa poveljeval. Pri vsakem sunku so veje zahreščale in pomaknile se je za pol čevlja; tako so jo rinili okrog 100 m po zemlji in opoldan je bila na vrhu iz hoste ven. Vročina je bila tako huda, da so bili ljudje čisto premočeni. Na vrhu so smreko naložili na voz, vpregli dva para močnih konj in začela se je pomikati med ukanjem in petjem kar čez senožeči in njive, da je prišla na cesto. Na cesti so jo okrasili še z zastavami, spredaj posadili godca s harmoniko, ki je igral celo pot. Ob vsaki strani tega zanimivega spreveda je korakalo 30 mož kot častna straža. Ob 2. popoldne je bilo to ogromno drevo na Muljavi. Cela vas je bila pokoncu in so ljudje že od daleč ploskali temu pohodu.

d Krvav pretep med Orjunaši in radičevci. V K. Sučercu pri Splitu je prišlo v nedeljo zvečer med Orjunaši in radičevci do velikega pretepa. Pri tem je zadela krogla dvajsetletno Pavlino Šiškov, ki je naslednji dan za ranami umrla.

d Pazite na tatove v vlakih in na kolodvorih! V gneči na kolodvorih in pri vstopanju v vlake pridni uzmovčiči vztrajno segajo v tuje žepe in odnašajo bogate plene. Zato dobro zapni sukno in denar dobro spravi. Ne zadremli v vlaku, preden denarja nisi najbolje zavaroval pred nepoklicanimi rokami! Kesanje je prepozno, in previdnost nikoli ne škoduje, je zadnjič povedal na ljubljanskem kolodvoru neki mešetar, ki je moral svojo neprevidnost drago plačati.

d Nevarne vlomilke tolpe. Iz Št. Vida na Dolenjskem: Pri nas in okrog nas zadnje čase ni nič kaj varno. O nekaterih predrznih vlomih se je že poročalo. Pretečeni teden so ljudje zopet opazili okrog Št. Vida sumljive ljudi. V soboto zvečer sta v beneficiji prenočevala gg. Grdina in Oman, ki so jima domačini v novem društvenem »Domu« priredili lep sprejem. Ponoči pa so se pod okna njune spalnice priplazili neznani lopovi in začeli lezti kvišku po lestvi, ki so jo prinesli seboj. Ker so bili opaženi, so poskakali doli in usli. Očividno so imeli piko na oba ameriška gosta, ker ni verjetno, da bi bili pri beneficijatu pričakovali kaj plena. Sedaj se ljudje menijo, da bi bilo pametno, poseči po samopomoči ter ponoči v Št. Vidu in okoliških vaseh postaviti straže. Druga res ne kaže, ko pa se gospodje tatovi tako komодно sprehajajo okrog.

d Velika nesreča na morju. V Dubrovniku je 7. t. m. petorica ljudi, med njimi neka deklica Ivanka Jakovljeva s starim čolnom vozila les. Nastala je silna burja, veslači so se mučili, da bi pripeljali ladjo v pristan, a se je vedno bolj oddaljevala od obrežja. Zajela jih je noč, burja je naraščala in valovi so potegnili za seboj iz čolna drugega za drugim, le Ivanka se je še hrabro držala. Nastalo je jutro, nikjer obrežja, nikjer nobene ladje. Šele popol-

POLITIČNI ZAPISKI

p Okrajna kmečka zveza za Ljubljansko okolico priredi dne 23. avgusta ob 2 popoldne »Kmečki tabor« v Dravljah. Da pa radi službe božje občinstvo ne bo v skrbeh, sporočamo, da bo prva sv. maša ob 6, druga ob 10, litanije pa bodo ob 5 popoldan. Toliko na znanje glede bogoslužja.

p Zmaga SLS v Krašnji. Pri občinskih volitvah v Krašnji je dobila SLS 6 odbor-nikov, nasprotniki pa 3. SLS je napredovala od 86 glasov na 99, nasprotniki pa nazadovali od 58 na 51.

p Za revizijo ustave. Davidovičeva stranka je sklenila na konferenci v Zagrebu dne 16. t. m., da se bo načelno izrekla za revizijo ustave. Tako je vprav po prizadevanju SLS Davidovičeva stranka prva srbska stranka, ki je postavila v svoj program izpremembo centralistične ustave. Nobenega dvoma ni, da bodo na to pristali tudi Srbi v radikalni stranki, kakor hitro se izpremeni vodstvo v stranki.

p Radič tudi pesnikuje. Ob priliki zle-ta hrvatskega Sokola, ki se je preteklo nedeljo vršil v Zagrebu, je Stefan Radič spesnil na kralja Aleksandra navdušeno pesem ter jo priobčil v »Jutranjem listu«. Kdo bi to mislil pred dobrim letom!

p Proti Radiču. Iz Radičevega poslanskega kluba je izstopilo dosedaj 11 poslancev, ki odločno obsojajo centralistično politiko radičevske stranke. Poslanci so izdali proglas, v katerem pozivljejo narod na nadaljni boj za hrvatsko avtonomijo.

p Težave z Radičem. Radikalno časopisje ostro nastopa proti gostobesednim izjavam g. Stefana Radiča ter mu namiguje, da radikalna stranka tega ne bo trpela in da naj posledice pripiše sam sebi.

p Gibanje proti radičevcem raste tudi med Bunjevci, ki se vedno bolj odrekajo Radiču.

p Na zasedanje Društva narodov v Ženevi odide tudi odposlanstvo naše vlade. Član tega odposlanstva je tudi gosp. Stefan Radič. Pa se bo moral lepo zadržati!

dne ob dveh je zapazila dim parnika na morju. S poslednjimi močmi je klicala na pomoč, s parnika so jo zapazili ter jo rešili. Bila je od 25 urne borbe popolnoma obnemogla. Pripovedovala je, da ji je pred odhodom dal njen mali brat svetinjšico Matere božje in sv. Antona z besedami: Nosi jo na vratu. Marija in sv. Anton ti bosta pomagala. Svetinjšica je sedaj deklici največje premoženje.

d Nič ni trajnega. Še pred par leti smo se v Jugoslaviji bali, da bo največji bogataš in industrijec v Nemčiji, Stinnes, preplaval s svojim kapitalom tudi našo državo in dobil v roke največje naše tovarne. Stinnesa pa je doletela nesreča in danes vsa njegova ogromna podjetja razprodajajo. Nevarno je visoko zidati, kjer manjka dobrih fundamentov.

PO SVETU

Žalosten konec ruskega princa. V znanem kopališču v Nizzi se je te dni ustrelil ruski princ Pavel Malinovski. Zivel je v veliki revščini in si je v obupu končal življenje. Pri njem so dobili še šest frankov denarja.

Šestletnica nemške ustave. V Nemčiji so 11. t. m. z velikimi slavnostmi obhajali šestletnico nemške weimarske (po mestu Weimar) ustave. Mesta so bila v zastavah in vršili so se slavnostni obhodi in govori. Nastopali so tudi govorniki iz Avstrije, ki so se zlasti navduševali za združitev Avstrije z Nemčijo.

Fašistovske volitve. V Palermi, glavnem mestu Sicilije so se vršile občinske volitve. Proti fašistom so se pod vodstvom bivšega ministrskega predsednika Orlandoja združile vse stranke in fašisti bi bili sigurno poraženi, če bi bile volitve svobodne. Tako pa so se ti posluževali silovitega nasilja. Razbijali so shode opoziciji. Pretepali in na ulicah so pobijale nasprotnike ter pretili s smrtjo tistim, ki bi volili proti fašistom. Ves vladni aparat je bil na njihovi strani. Pri takih razmerah ni čuda, da je ostalo na tisoče volivcev doma in so fašisti z lahkoto zmagali. Vodja opozicije Orlando, ki je sedaj poslanec, je v znak protesta proti strahovitim fašistovskim nasiljem odložil poslanski mandat ter je sklenil, da zapusti Italijo in se preseli v Francijo.

Velike nevihte na Češkem. Kakor v nekaterih naših krajih so zadnji teden tudi na Češkem divjale silne nevihte. Reki Vltava in Laba sta prestopili bregove in poplavlili sosednja ozemlja. V Pragi je voda vdrla v mnogo stanovanj in poškodovala več parkov. Tudi železniške proge so na več krajih poškodovane. Škoda je zelo velika. O enakih nevihtah poročajo tudi iz drugih držav.

Upor v Siriji. Med kolonijalnimi narodi v Aziji in Afriki, ki jim gospodarijo Evropejci, povečini Angleži in Francozi, se čimdalje bolj širi gibanje za svobodo in neodvisnost. Kitajci vztrajajo kljub silnemu pritisku, preganjajo tuje in štrajkajo v vseh podjetjih, v katerih gospodarijo tuji. Največjo škodo imajo Angleži, kateri imajo zelo mnogo podjetij na Kitajskem in ki vse stoje. Istotako bojkotirajo Kitajci tuje trgovce, ki so morali skoro vse trgovine zapreti. Z enako vztrajnostjo se bore Marakonci proti Francozom in Špancem. Nič ne marajo slišati o mirovnih pogojih, ki jih jim ponujajo Francozi in ki bi jim prinesli le navidezno svobodo. — Nedavno pa so se uprli proti francoskemu gospodstvu Druzi v Siriji, ki povzročajo francoskim četam mnogo nepritik. Ta narod prebiva na visoki planoti od Libanona in vzhodno od Damaska. Druzi štejejo okrog 150.000 duš in govore arabsko narečje. Videti je, da se bo uporno gibanje razširilo tudi med druge narode in da bodo imeli evropejski gospodarji mnogo dela, da ga zatro, če se bo dalo kdaj zatreti.

NAZNANILA

GOSPODAR

Obrana proti snetjavosti žita.

Bliza se čas za setev ozimne pšenice in rži. Letos smo marsikje videli snetjavo pšenice, ki je brez dvoma mnogo manj vredna kot čista in zdrava. Dolžnost vsakega kmetovalca je, da seje samo čisto in zdravo seme, drugače zanese z okuženim semenjem kali bolezni oziroma rastlinskih škodljivcev v zemljo in s tem tudi v bodoči pridelek. Največjo škodo napravljajo našemu žitu razne vrste snetjavosti, katerih troji se primejo zrnja in semena, pridejo v zemljo in se tako širijo in množijo od leta do leta. Ker se ti troji potom vetra prenesejo iz napadenih njiv na zdrave, moramo vsako leto vse seme pšenice in rži razkužiti, preden ga vsejemo.

Razkuževanje žita ni težko in vsak poljedelec lahko to izvede doma. Najstarejše razkuževalno sredstvo je modra galica. Na 100 litrov vode vzamemo 1 kg galice, ki jo najprej raztopimo v vroči vodi in jo potem razredčimo na 100 litrov tekočine. Ta množina zadostuje za okroglo 400 kg semena. Žito se namreč v kakem košu potopi v raztopino, dobro premeša, da pridejo vsa zrna v dotiko z njo in pusti 10 minut kvečjemu do četrt ure v njih. Potem se seme izvleče, razgrne, posuši in poseje.

V zadnjih letih so znašli celo vrsto novih razkuževalnih sredstev za žita, ki imajo vsa večji ali manjši učinek. Zaenkrat je pri nas najbolj razširjen »uspulu n«, ki se je izkazal tekom zadnjih desetih let kot zelo učinkovito sredstvo. Prodaja ga Kmetijska družba v Ljubljani v škatlicah po 50, 100, 250, 500 in 1000 gramov. Vsaki škatli je dodano navodilo. Najmanjša škatlica od 50 gramov stane 12.50 Din, 1 kg pa 170 Din. To sredstvo je v Sloveniji še najbolj poznano in ga rabijo že vsi umni kmetovalci, ki imajo tudi navadno krasno žito brez smeti.

Po vojni so se razne kemične tovarne vrgle na izdelovanje in preizkušnjo teh novih sredstev za pokončevanje rastlinskih škodljivcev. Tako se je v novejšem času začel vpeljovati »Segetan« ali kakor so ga slovensko krstili »snetobran«. To sredstvo oddaja »Chemotechna« v Ljubljani in stane mala steklenica 18 Din. V minulem letu so začeli to sredstvo izdelovati tudi v obliki prahu, s katerim se semensko žito dobro zmeša. Prah tega strupa se oprime zrna, pride v zemljo, pri kalitvi se raztopi in kot tekočina uniči mlade klice sneti. Na ta način si razlagamo učinek tega sredstva.

Druga starejša sredstva proti snetjavosti so n. pr. apnena voda, v kateri se seme namaka. Precej znana je tudi uporaba »formalina«, ki se ga poslužujemo pri vseh žitih izvzemši pri rži, ki je precej občutljiva proti temu sredstvu in kaj rada zgubi na kaljivosti. Dobra so večalimanj vsa sredstva, le da se pravilno uporabljajo. In umni kmetovalci si bodo

zbrali tisto snov, ki se jim zdi najprikladnejša in najbolj priročna. Glavno jim mora biti, da pride seme zdravo v zemljo.

Večina naših kmetovalcev se žal še premalo zaveda važnosti razkuževanja semenja pred setvijo. Pomen namakanja se menja v raznih strupih, ne tiči samo v tem, da uniči bolezenske kali in za brani nadaljnje okuževanje, kar samoposebi vrže večje pridelke, ampak s takimi jedkimi raztopinami pospešujemo tudi razvoj rastlin potom takozvane »stimulacije« ali draženja in s tem še posebno zvišamo pridelke naših žit. To si naj dobro zapomni vsak poljedelec.

Gospodarska obvestila.

LETINA.

g Pridelek hmelja v letih 1924—25. Po svetovnih cenitvah je znašala površina obdelana s hmeljem na celem svetu v letu 1924 50.000 hektarjev, pridelek pa 1 mil. 329.000 stotov. Jugoslavija je pridelala v letu 1924 na 1930 ha 36.000 stotov, torej 18.5 stotov na hektar, 1924 leta pa na 2150 ha 50.000 stotov, torej na hektar 23.2 stota. Leta 1923 je znašal pridelek v Jugoslaviji 28.000 stotov. Med vsemi državami stoji Jugoslavija glede pridelka na osmem mestu. Sedaj vlada na svetovnih tržiščih s hmeljem priličen zastoj, stanje rastlin je letos po celem svetu neenotno. Po poročilih koncem meseca julija letos računajo, da bo letošnji svetovni pridelek dober, nekaj čez normalno višino. — Svetovni pridelek piva v letu 1924 je znašal 159 milijonov hektolitrov (1923 samo 137), dočim je bil v letu 1913 že 295 milijonov hektolitrov. Med vsemi pivovarstvenimi državami stoji Jugoslavija s 630.000 hl na 23. mestu.

g Pridelek opija v Jugoslaviji. Iz Belgrada poročajo, da znaša letošnji pridelek opija v Jugoslaviji okoli 70.000 kg. Njegova kakovost je letos boljše kakor lani. Novo blago se prodaja po 1200—1400 Din za kg. Vsebinsko morfijsa v letošnjem pridelku cenijo na 9 do 14 odstotkov.

g Dobra žetev v naši državi. Zagrebški listi so v zadnjem času prinesli vesti o dobri žetvi v naši državi. Smatrajo jo za dobro, v nekaterih krajih za odlično. Pri tem navajajo, da znaša povprečni pridelek pšenice v Slavoniji in Sremu 13—16, v Podravini od 12 do 16 in v Vojvodini celo okrog 18 stotov na oral. Te vesti so izredno pretirane in imajo namen zbegati kmete in pritiskati na ceno pšenice, da se židje in banke pri tem založijo s cenim blagom. Potem šele bodo začeli vpiti, da letina ni bila tako dobra in da primanjkuje

Vedno najnovejše

volneno blago za ženske obleke in bluze
A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mestni trg 10.

n Smarska orlovska srenja priredi dne 23. avgusta 1925 orlovski dan v Smrjenih pri sv. Stefanu, pričetek ob 9 dopoldne skušnja za petje in telovadbo. Ob 10 sv. maša — nato zborovanje pred cerkvijo, telovadba in petje ter turška kavarna. Med prireditvijo igra škocijanska godba. Za jedila in pijače preskrbljeno. Vabljeni vsi od blizu in daleč.

n Zahvala. Dne 9. avgusta t. l. se je vršil v Radovljici III. gorenjski orlovski tabor. Za dobri uspeh se je treba zahvaliti v prvi vrsti agilnemu pripravljalnemu odboru pod vodstvom predsednika g. Florjana Janca, požrtvovalnemu županu mestne občine g. Vinku Resmanu, ki nam je šel v vsakem oziru blagohotno na roko in je dal za telovadišče na razpolago svoj travnik, g. delkanu Jakobu Faturju, vsem neutrudljivim damam v paviljonih in g. Kleindinstu, ki je odstopil svoj senčnat vrt za veselico. Obenem se zahvaljujemo vsem meščanom za gostoljuben sprejem ter vsem, ki so kakorkoli pripomogli, da je prireditev tako lepo uspela. Bog živil — O. P. ekspozitura Kranj.

n Kdaj bo žrebanje loterije v Št. Vidu pri Stični? Med Velikim in Malim Smarnom je bilo že odnekaj samo tri tedne. Toliko imate še časa za nakup srečk; zato hitite! Ali že veste, da bodo med tem časom najlepša voščila in najbolj razveseljiva darila za god Mickam in Rokom, Helenicam in Ludovikom, Jernejčkom in Ivankam, Avgustinom in Rozam ter Janezom srečke naše loterije? S praznimi besedami jih ne boste osrečili, prav gotovo pa z našimi srečkami, katere dobite v Ljubljani v trgovinah: Prodajalna KTD (pri Ničmanu), El. Peterka (pri »Ažmankah«), Pavlin (Gradišče) in v trafikah Soukal in dr. Za Gorenjsko daje pojasnila in oddaja srečke (ter zadete dobitke) g. Peter Malc, Ljudski dom, Kranj. Zadnji čas dobiva namreč »Gradbeni odbor« (v Št. Vidu pri Stični) veliko naročil za srečke, zato jih je poslal v razprodajo tudi voditeljem naših organizacij po deželi. S tem so prihranjeni stroški naročanja in pošiljanja in Tvoja sreča stane samo 5 Din pri eni srečki. Zato pa: Kdor ni našel sreče v gorenjskem, tega čaka gotovo v dolenskem Šent Vidu.

sv. Jurij pri Grosupljem. Kam v nedeljo dne 30. avgusta vsi na Tabor na žegnanje, kjer bo ob 10 dopoldne sv. maša in ogledamo si znamenito podzemeljsko jamo Ledenico. Popoldan ob 2 pa v Ponovovas, kjer priredi izobraževalno društvo igro Divji lovec, narodni igraček v dejanjih s petjem ter amerikansko družbo. Med prireditvijo igra domača godba. Vabljeni vsi od blizu in daleč.

n Podružnica SDZ za ribniški okraj ima svoj redni občni zbor dne 23. avgusta popoldne ob 3 v dvorani KID v Ribnici. Spored: Poročila odborikov, volitev novega odbora, slučajnosti. Za člane je udeležba obvezna.

n Dramatični odsek prosvetnega društva na Trati priredi dne 30. avgusta Al. Remca žaloigro: »Užitkarji«. K tej, res lepi in iz domačega življenja vzeti igri vabimo vse bližnje in oddaljene prijatelje našega društva. Začetek ob 3 popoldne. Med pavzami petje narodnih pesmi.

n Romarski shod na Zalostni gori pri Mokronogu je v soboto 22. avgusta.

n Kum. Veliki shod bo letos 28., 29. in 30. avgusta. Mogočni glas novih zvonov je izvalil letos tudi romarje iz Kostanjevice, ki prinesejo sv. Neži novo obleko. Tudi iz drugih krajev pričakujemo letos večjo udeležbo. Romarji od blizu in daleč ste prijazno vabljeni.

n Iz Ambrusa. Prostovoljno gasilno društvo priredi dne 30. avgusta gledališko predstavo. Igrala se bo žaloigra »Očetova kletev« in predstavljal kuplet »Mizar«. Po predstavi bo srečolov in amerikanska družba. Cel čas bo igrala godba. Prijatelji in sosedje, pridite ta dan v Ambrus po štruklje.

Služba organista in cerkvenika se lahko takoj. V cerkvi je le harmonij. — Sprejme se tudi začetnik-samouk. Župni urad Javor pod Ljubljano, p. Sp. Hrušica. 5375

blaga, samo da dvignejo cene in vtaknejo v žepe mastne dobičke.

IZVOZ IN UVOZ.

g Naš izvoz v juniju 1925. Glavno ravnanje carin objavlja številkke izvoza junija t. l. V tem mesecu smo izvozili iz države 358.697 ton blaga v skupni vrednosti 671.504.485 Din ali 59.159.221 Din v zlatu. Izvoz junija 1924 je znašal le 289.782 ton v vrednosti 650.664.631 Din ali 43 mil. 411.503 Din v zlatu. — Glavni izvozni predmeti junija so bili: kuruza 96.880 ton v vrednosti 201.9 milijona dinarjev, stavbeni les 94.390 ton v vrednosti 101.9 mil. dinarjev, jajca 2989 ton v vrednosti 66.9 mil. Din, živa goveda 11.638 glav v vrednosti 47.1 mil. Din, cement 27.465 ton v vrednosti 15.1 mil. Din, hmelj 194 ton v vrednosti 14.9 mil. Din, svinec v ploščah 836 ton v vrednosti 10.9 mil. Din itd. Tudi v mesecu juniju je bil glavni izvozni predmet kuruza. Od novega pridelka kuruze, od 1. novembra 1924 pa do 1. julija letos je dosegel izvoz kuruze 823.000 ton v skupni vrednosti 1755.7 mil. dinarjev.

Skupno smo izvozili v prvih šestih mesecih t. l. 2.145.337 ton blaga v vrednosti 4.506.486.070 Din, dočim je znašal izvoz v prvih šestih mesecih lanskega leta samo 1.584.945 Din. Količina izvoženega blaga se je povečala za 35 odstotkov. Vrednost izvoza v zlatih dinarjih je bila v prvi polovici letos 379.699.815 Din napram 288 mil. 788.070 Din v odgovarjajoči dobi lanskega leta. Iz tega je razvidno, da je izvoz po vrednosti izračunani v zlatih dinarjih napredoval za 31 in pol odstotka.

g Izvoz lesa v juniju 1925. V imenovanem mesecu smo izvozili 94.390 ton (maja 99.949 ton) stavbenega lesa v vrednosti 101.9 (v maju 109.9) mil. Din. Les smo izvozili v Italijo za 69.5 mil. Din, v Mažarsko za 6.9 mil. Din, v Avstrijo za 6.5 mil. Din. — Drv se je izvozilo 12.649 ton večinoma v Italijo, malenkost v Avstrijo.

g Izvoz jaje junija 1925. V tem mesecu je znašal izvoz jaje 2988 ton (maja 3255 ton) v skupni vrednosti 66.9 (v maju 57.5) mil. Din. Jaje je šlo največ v Švico, potem v Avstrijo in Nemčijo.

g Izvoz hmelja junija 1925. V juniju 1925 smo izvozili 194 ton (v maju 112 ton) hmelja v vrednosti 14.9 (v maju 9) mil. dinarjev. Hmelj smo izvažali na Čehoslovaško (10.2), v Švico (1.7) ter v Nemčijo za 1.7 mil. Din.).

g Za izvoz najvažnejši proizvodi naše države. Vedno se sliši povdarjati, da je naša država pretežno agrarna. Če pa premotrimo uradne izvozne podatke, vidimo, da je v lanskem letu znašala vrednost izvoza industrijskih proizvodov okrog polovice vsega izvoza. Prvo mesto po količini in vrednosti je zavzemal gradbeni les, čegar vrednost je dosegla okrog 1620 milijonov dinarjev. Glavni odjemalci našega gradbenega lesa so bili v prvi vrsti Italija, potem Mažarska, Francija, Grčija, Anglija in Švica. Po stavbenem lesu prihajajo po vrednosti kot izvozno blago meso in mesni izdelki, ki so se izvažali v glavnem v Italijo, Avstrijo in Čehoslovaško. Izvoz tega blaga predstavlja vsoto 538 milijonov dinarjev. Moke se je izvozilo za 343

milijonov dinarjev, cementa za 198 milijonov dinarjev, sirovega bakra 340 milijonov dinarjev, predvina in vrvarskih izdelkov za 164 milijonov dinarjev in svinca v ploščah za 135 milijonov dinarjev.

g Carina za uvoz žita v Italijo. V Italiji je ponovno uvedena carina na uvoz žita. Določene so naslednje postavke za 1 meterski stot v zlatih lirah: pšenica 7.50, rž 4.50, kuruza 1.50, pšenična moka 11.50, ržena moka 6.50, ovsena moka 5, rdeča koruzna moka 3.50, zdrob 18.50, pšenični rezanci 16, kruh 16, oves 4, otrobi 2 liri. — Ta carina je uvedena zaradi tega, ker je letos letina pšenice v Italiji izpadla izredno ugodno, tako da je pridelek za eno tretjino večji od lanskega. — Za naše izvoznike je pa ta carina izredno hud udarec, ker je z njo ogrožen izvoz žita v Italijo. Zato so se zbrali minole dni v Belgradu, da se posvetujejo o novo nastalem položaju.

CENE.

g Položaj tržišča z vinom. Kupčija je bolj slaba. Boljše vrste vin imajo še dosti trdne cene, dočim za slabejša vina cene popuščajo. V splošnem je zaznamovati sledeče cene: Na Hrvaškem: Boljša črna vina 10—12 Din, bela 10—13 Din, slabša bela in črna pa 8—10 Din za liter. Najživahnješa je še trgovina v Primorju, kjer je oživela zaradi tujkega prometa. Na otoku Krku stanejo črna vina 5—6 Din, bela 6—7 Din, dalmatinska 5—7 Din za liter. V Hercegovini so izgledi vinske trgovine zaradi hudega nastopa bolezni zelo slabi in so zato cene vinu poskočile. Plaćujejo se bela vina iz 1923. l. 7 Din, črna 5 Din, bela vina iz 1924. l. 6—6.50 Din, črna 4.50 Din za liter. Na Mažarskem so izgledi nove trgovine izvrstni. Cene staremu vinu nazadujejo; tudi na Čehoslovaškem padajo cene, za lanska vina se plăćujejo 6—7 Kc za liter. V Italiji ni kupčije in izvoz je slab.

RAZNO.

g Srednja kmetijska šola v Mariboru je izpremenjena z ukazom Nj. Vel. kralja od 27. julija t. l. V Srednjo kmetijsko šolo za sadjarstvo in vinarstvo. Srednja vinarska in sadjarska šola v Mariboru sprejema prijave za vpis od 15. avgusta do 15. septembra t. l. Šolsko leto se pričinja 1. okt. Redni učenci postanejo oni, ki izpolnijo sledeče pogoje: 1. Stari smejo biti najmanj 15 let, a največ 19 let. 2. Morali so uspešno dovršiti 4 razrede srednje šole (realke, realne gimnazije, gimnazije) ali popolno meščansko šolo. Nižji tečajni izpit se ne zahteva, neuspeh v klasičnih jezikih ne ovira prestopa. Kdor je napravil dveletno nižjo kmetijsko šolo, mora položiti sprejemni izpit. 3. Morajo biti lepega vedenja. 4. Morajo biti državljani kraljevine SHS; sprejem inozemcev odobri minister za kmetijstvo in vode. 5. Morajo biti zdravi in krepki. Prošnji za sprejem, katero je treba kolekovati s 5 in 20 Din, je treba priložiti: 1. krstni list, 2. domovnico, 3. zadnje šolsko spričevalo, 4. zdravniško spričevalo, 5. potrdilo staršev o vzdrževanju. Kdor želi točnejšega navodila, naj ga zahteva od direktorije. Šola je štiriletna. Tri leta obse-

gajo teoretski pouk, četrto leto je praktično. Šola nima stanovanj. Kandidati, ki so se javili v srednjo kmetijsko šolo, bodo sprejeti v srednjo vinarsko in sadjarsko šolo.

g Zabrana krošnjarstva. Kakor se poroča iz Belgrada, namerava ministrstvo notranjih del zabraniti krošnjarstvo po celi državi. V ministrstvu namreč sumijo, da se s to kupčijo bavijo mnoge sumljive osebe.

Naznanilo.

Podpisana tvrdka, nahajajoča se v Ljubljani, Mestni trg št. 18 — že nad 30 let, naznanja vsem svojim častitim odjemalcem, da se zaradi prodaje hiše PRESELI koncem avgusta t. l. v novo urejene prostore.

Wolfova ulica 5

prejšnja trgovina Anton Krejči, vogal Zvezde

Tem povodom se tvrdka vsem dose-danjam p. n. odjemalcem najtopleje zahvaljuje za dosedanje vestransko naklonjenost in jih prosi, da ji ostanejo tudi na novem prostoru zvesti, zagotavljajoč jim točno in solidno postrežbo s prvostnim, trpežnim blagom, priznane najboljših tovarn, po zmernih in solidnih cenah. Zlasti pa opozarja na veliko izbiri volne, svile, bombaža za vsa ročna dela. — D. M. C. preje vseh vrst, potrebščine za krojače in šivilje, dalje rokavice, nogavice vseh vrst in velikosti, moško in žensko trikot-perilo, kravate, otroške nogavice, kapice, jopice, vseh vrst gumbe, galanterije itd. Velika izbira vezenin, ženskih roč. del, vsakovrstnih čipk, glavnikov itd.

Predtiskarija ročnih del z veliko izbiro vzorcev vseh tehnik vezanja. Predtiskanje in vezanje monogramov vseh vrst, lastno strokovno risanje napisov na zastave, trakove itd.

Del tvrdke ostane do konca t. l. še v starem prostoru na Mestnem trgu 18.

Ustanovljeno leta 1887. Velespoštovanjem: F. Meršol nast. L. Avčin & St. Gerlovič.

29. avgust — 8. septemb. 1925

Pod pokroviteljstvom Nj. Vel. Kralja

V. LJUBLJANSKI

mednarodni vzorčni velesejem

NAJSTAREJŠA IN NAJBOLJ OBISKANA
GOSPODARSKA RAZSTAVA JUGOSLAVIJE

OSREDOTOČENJE KUPCEV IN PRODUCENTOV.

Na Ljubljanskem velesejmu razstavijo samo prvostna podjetja. — Kvaliteta blaga priznane najboljša, cene brez konkurenčne. Obiskovalci imajo 50% pop. na železnicah. Legitimacija, ki stane 50 Din, se dobi v bankah in drugih denarnih zavodih, pri Aloma Company, Tourist-Office in objavljenih razprodajalcih na deželi. Ugodna in cenovna prilika za obisk svetovno-slavnih prirodnih lepot Slovenije (Bled, letna rezidenca Nj. Vel. kralja). Tehnične novosti. — ŠPORTNA RAZSTAVA. HIGIJSKA RAZSTAVA — RAZSTAVA PLEMENSKÉ ŽIVINE.

Samo Ljubljanski velesejem Vas bo popolnoma zadovoljil! — Stanovanja preskrbljena.

GOSPODINJA

Vzgoja.

Jeza. Izbruh jeze je treba pri otroku hladnokrvno zavrniti. Pri jezi, ki se hipno pojavi, zadošča že en pogled. Premisliti in spoznati pa je treba vzrok, zakaj se otrok jezi in zakaj je postal nepotrpežljiv in to potem materi pokaže, kako naj zabranjuje jezo. Če je izvor jeze gospodstvo, ki ga hoče otrok imeti nad svojimi sovrstniki ali raznežena neugodnost, ki jo otrok občuti pri tem, je najbolj, da otroka odstraniš od skupne igre. Če je vzrok prevzetost in samozavest, odstrani najprej to dvoje. Pogosto pa je jeza napaka v otrokovem temperamentu ali pa podedovana od staršev. Vse kar otroka moti, ga že tudi jezi. To kaže, kako zgodaj je treba že pri otroku pričeti z odpravo jeze. Prvotno poskusi z mirnostjo in s tem, da njegovo jezo prezreš, kakor bi nič ne bilo. Če to ne pomaga, se ne boj vzeti tudi šibo v roko, ker s tem otrok vidi, da ti je resno. Pri tej, kakor pri vsaki telesni kazni pa ostani sama mirna in se imej popolnoma v oblasti. Če bi kaznovala v razburjenosti in bi se sama jezila, bi takorekoč vlivala olje v ogenj otrokove jeze, ki bi imel v tebi sami najslabši zgled.

Praktični migljaji.

Madeže črnega vina spraviš iz prta, če ga namakaš 24 ur v gorkem mleku. Če začneš snažiti še moker madež, ga lahko namakaš v mrzlem mleku tudi krajši čas, včasih samo 12 ur. Če le še ostane kaj na prtu, ga beli z zažganim žveplom. Nazadnje izperi v mrzli vodi. — Če si se polila z juho, kakšno omako, ali onesnažila z jajci, odpravljaj nastale madeže z bencinom in izperi nazadnje večjo ploskev okoli madeža še s čisto vodo. Lahko pa izpereš te madeže tudi s čisto vodo, kateri si prilila nekoliko salmijaka. Ta dva načina gotovo odpravita te vrste madežev.

Madeže od voska odstraniš, če kaneš na strnjeno kapljo voska kapljico špirta. Strjeni vosek se takoj celotno odluči. — Stearinske madeže (od v navadni trgovini kupljenih sveč) oddrgni, ko so se strdili, z nohtom ali postrgaj z ostrim nožem, a pazi, da blaga ne poškoduješ. Potem položi zgoraj in spodaj okapanega blaga pivnik in potegni čez enkrat parkrat z vročim železom. Vročina stearin stopi, pivnik pa jo vsrka vase. Seveda moraš predjati zopet snažen pivnik, ko vnovič potegneš z likalnikom preko madežev. Umevno je, da ostane nekaj maščobe še vedno v blagu. To izperi še s toplo vodo, osuši le nekoliko in potem še vlažne zlikaj.

OBLEKE

Vam nudi

Jos. Rojina, Ljubljana

Pogoji za zdravje in dolgo življenje.

Zdaj so stoletniki v modi. Vsak čas nam navajajo časopisi, kakšnega Turka ali Arabca, ki šteje neverjetno višino let, kar 147 in 140 — kaj bi to. Ta je videl Napoleona, oni je bil poleg, ko se je bil Jožef II. s Turki itd. Tak star človek se ženi, gre kar na potovanje po Evropi, zobje mu zrastejo po trikrat. Pa brez zobarja, ko mu izpadejo, pa pridejo drugi! Večina nevernih ljudi se posmehuje časnikom, ko pripovedujejo o 147 letnem Turku, ki potuje po svetu. Sveto pismo obeta sicer visoko starost kot plačilo za pobožno življenje, toda je veljalo najbrž le za prve očake, ki so živeli krepki in zdravi po več sto let, David pa že toži, da so človeška leta, kar jih je čez 70, sama nadloga in težava.

Star človek, ki je krepak in tudi čiste pameti, je izjema, katero občuduje vse. Poznamo osemdesetletne vojskovodje kakor Radeckija, Hindenburga, stare vladarje, toda preko sto let ni komandiral menda nobeden vojske in države. V krajih, kjer žive ljudje še od poljskih pridelkov in mleka, kjer ni še tovarn in železnic, je še vedno dosti starih ljudi. Na Bolgarskem, kjer se hranijo še s kislim mlekom, je dosti stoletnikov, tako so doživljali prej tudi pri nas do sto in več let naši dedi in pradedi, ki so se živeli z ovčjim mlekom, sirom in kislim zeljem, črnim ovsenim, ječmenovim ali prošenim kruhom. V Zagorju na Notranjskem je bila Agata Marinčič 101 leto stara, trije Faturji po 89, osemdeset pa ni bilo nič posebnega. Na Žabjeku v Ljubljani je 90-letna ženica, ki še pere na Ljubljani in gospodinj. Gospa Wessner, sestra posl. Povšeta, je bila stara 94 let, je še gospodinjila in brala »Slovenca«. Faturji, ki so bili po 89, so še vsi trije pisali in brali, hodili v cerkev in pridno delali. Pavšek v Ljubljani je bil 98 let star, je hodil še okrog in pripovedoval. V okolici Rudnika pri Ljubljani je živel 96-letni berač, ki je pravil: »Še štiri leta, pa bom sto in potem še naprej.« Pa je padel v jarek in se zadušil v vodi. In tako bi našli in našli še marsikoga doma in če bi pisali o teh možeh v novine, bi dodal vsak časopis par let in nekaj zob za bi bilo kmalu 150 in še več.

Podlaga zdravju in dolgemu življenju je trezno in mirno življenje v mladosti. Kdor je užival že kot otrok alkohol, nima dosti upanja do poznih in krepkih let, naši stari ljudje niso živeli v otročjih letih ne vina ne žganja, zato jim je ostala glava čista. Starost, so rekli poprej, prinaša modrost. Jasno, da se človek nabere izkušenj, gleda vse življenje z drugimi očmi, vidi ljudem že na očeh, kaj mislijo, sklepa iz besed na dejanja, pozna vreme, pozna ljudi. V pravljicah so vsi modri

može stari in če pride vmes kak pаметen mlad junak, se mu čudi vse. Torej niso bili nekdanji mladi ljudje tako strašno brihtni kakor dandanes.

Uganka vpraša, kaj je tisto, kar si vsak želi, pa ni tega vesel, kadar dočaka. To je starost. Ni je vesel, če je v bolezni in nadlogah. Če pa gredo leta kar tako mimo, če je starec lahek v hoji, če vidi in sliši, če dela lahko, potem se le veseli starosti in privadi se življenja. Duša se prisuši, pravi jo. (Konec prihodnjic.)

Zdravilna moč sadja.

KOPINE ALI ČRNE MULINE

imajo v sebi precej mravljinčne kisline in so izborno zdravilo za krvotok, katar v drobru in v mehuru, za udnico in vodenico. Vživaš lahko sveže jagode ali čaj od posušenih ali odcedek ali mezo. Mezga je dobra tudi za zapoko, ker deluje drobnorazcepi na črevo. Skuha se: Kolikor mulin, toliko sladkorja. Sladkor kuhaj z žlico vode, dokler se ne vleče kakor nit od žlice, nato stresi prebrane in zdrave kopine noter in kuhaj jih eno uro, odkar so začele vreti. Redko spraviš lahko v steklenico in goščo posebej, kdor hoče prav gosto, kuha pač dalje. Kopinin sok je močan kakor žganje, če stoji par let. Pomaga za grižo in prehlad. Mlado listje kopin pomaga za vnetje slepiča, ako piješ čaj in devaš gosto obkladke več ur, dokler ne premine bolečina. Francoski zdravnik Meunier je ozdravil tako polno bolnikov.

V. Mednarodni vzorčni velesejem se vrši od 29. avgusta do 8. septembra 1925. Prireditelj stoji pod visokim protektoratom Nj. Vel. kralja. Velesejmi v Ljubljani so najstarejši, najpriljubljenejši in priznani dobro organizirani. Na sejem se pripuščajo kot razstavljalci samo prvovrstne tu- in inozemske trvdke, kar dovoljno jamči za kvaliteto razstavnega blaga. Vsak posetnik si zamore pri tej priliki ceno ogledati svetovno-znane prirodne krasote Slovanije (Bled, letna rezidenca Nj. Vel. kralja), vsaj ga upravičuje sejmska legitimacija do 50 odstotnega popusta na vseh osebnih in brzovlakih (izvzemši S. O. E. in pa nočne brzovlake na progi Beograd — Zagreb). Znižanja na parnikih. — Na velesejmu se bodo razstavile razne tehnične novosti; priključena je velika sportna razstava, higijenska razstava, razstava plemenske živine in konj. — Leta 1924, je obiskalo velesejem čez 150.000 kupcev. Stanovanja so preskrbljena. — Legitimacija, ki stane 50 Din, se dobi: v vseh bankah in denar, zavodih ter njih podružnjah, kot Bled, Celje, Črnomelj, Kranj, Kočevje, Novo mesto, Konjice, Rogatec, Brežice; Aloma Comp., Tourist Office, Josip Zidar (Dunajska cesta 31), Jakob Gorjanc (Kolodvorska ulica št. 41) in pri objavljenih razprodajalcih na deželi. 5112

Ia. Amerika

se imenuje fina rujava kotenina, izdelana iz najboljšega ameriškega bombaža. — Po trikratnem pranju postane snežno bela. V zalogi pri A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mostni trg 10.

VOJAŠKE ZADEVE.

Sprejem gojencev v topniško podčastniško šolo v Cupriji. Topniška podčastniška šola v Cupriji bo sprejela 1. oktobra t. l. 400 mladeničev. Prošnje je poslali do 15. septembra komandantu omenjene šole in jim je priložiti običajne priloge. Poleg običajnih pogojev je za kandidata potrebno, da je dovršil rekrutске vaje, da je priporočen od poveljstva, da je nekažnovan in ne starejši od 23 let. Vsi prijavljeni kandidati morajo biti v šoli dne 26. septembra t. l. ob 8. uri radi zdravniškega pregleda. Pri poveljstvu vojnega okrožja dobe brezplačne vozne listke. Šola traja 2 leti. Po končani šoli se gojenci porazdelijo kot podnadniki po posameznih topniških polkih.

Vprašanje: Mati bajtarica je s 4 hčerami v starosti od 10—18 let sama doma. Oče (mož) je v Ameriki in se za družino nič ne zmeni. Sin je odšel 19. marca letos k vojakom in služi skrajšan rok 9 mesecev. Ali ima upanje, da bi mu mati mogla izprositi dopust in za koliko časa. Koliko stanejo kolki za prošnjo in kam je nasloviti prošnjo? J. F. V. p.

Odgovor: V smislu vojaškega zakona ima vsak vojak po preteku 6 mesecev službe pravico do najmanj 15 dni dopusta. O tem, kdaj se pošlje vojak na dopust, odloči njegov poveljnik oziraje se na službeno potrebo. V to svrhu ni potrebna posebna pismena prošnja. Če pa že vložite prošnjo, jo je poslati polkovnemu poveljniku in jo kolkovati s kolkom za 5 Din, kolek za 20 Din pa je priložiti za odgovor.

Vprašanje: Moj brat služi pri gorski artileriji. Oče in jaz sva odslužila vojaški rok v bivši Avstriji. Sedaj je pri hiši le on, ki je edini za delo sposoben. Kar je bratov in sestra, so vsi še pod 15 let stari. Ali ima brat pravico do skrajšanega roka?

Odgovor: Ako sta Vi in oče služila v Avstriji aktivno polni rok, t. j. 3 leta, ozir. 2 leti pri deželni brambli, tedaj ima Vaš brat, ako je mlajši od Vas in ni nobenega drugega brata med Vami in njim, pravico do skrajšanega roka.

Vprašanje: Dva brata sta služila v Jugoslaviji polni rok. Eden je doma na gospodarstvu, drugi je poročen od doma. Tretji, najmlajši brat, služi sedaj polni rok. Ali ima ta pravico do skrajšanega roka? G. F. St.

Odgovor: Ako sta prva dva brata služila polni rok, ima tretji pravico do skrajšanega. Prošnjo je vložiti na komando vojnega okrožja in ji priložiti dokazila, da sta prva dva služila polni rok.

Vprašanje: Koliko časa imam kot hranilec očeta in matere pravico do oprostitve. Ali samo dotlej, dokler živita? Kaj pa, če umrjeta, ko bom jaz star n. pr. 25 ali 30 let? Ali bom moral potem še tudi služiti? B. R.

Odgovor: Ako oče in mati umrjeta pred dovršenim 25 letom Vaše starosti, tedaj boste morali nastopiti vojaško službo. Ako pa umrjeta potem, ko boste Vi že 25 let star, Vam ne bo treba služiti.

Največja izbira

vsakovrstnega sukna in hlačevine za moške obleke
A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mestni trg 10.

Vajenca krepkega, s primerno šolsko izobrazbo, sin poštenih kmečkih staršev, kateri ima veselje do trgovine, iščem za takoj. — A. LAVRENCIČ, trgovina s špecerijo, Cerkljica pri Rakeku. 5285

SIROM · DOMOVINE

FARA OB KOLPI.

(Razno.)

Pri nas popravljamo župno cerkev. Streha bo popolnoma nova, popravil se bo tudi stolp in stopnice. Proračun znaša pol milijona kron, katerega mora plačati naša siromašna občina. Prosilni smo za državno podporo, vendar do sedaj še nismo prejeli ničesar. Hranilnica v Fari je dala 25.000 Din podpore.

Prenovili smo tudi šolo. Prekrita je z novo opeko in pobeljena. Stroški se bodo krili s podporo, ki jo je dobila šola po zaslugi našega poslanca g. Škulja, namreč 30.000 Din. Pričakujemo, da ostane sedaj šola v redu in snagi. — Pretekli teden nas je obiskal senjski škof dr. Marušič. Bil je v sosednji hrvaški fari na vizitaciji. Zvečer mu je tukajšnji cerkveni zbor zapel podoknico.

KRIZE NA GORENJSKEM.

(Razno.)

Občinske volitve so preložene na 20. sept. Vzg. je zakasnela razpoložitev pravomočnih volilnih imenikov. Vloženih je sedem kandidatnih list. Rok za vlaganje je bil od 5. do 14. t. m. Koliko bo potrjenih in kako bodo po vrsti, se bode pravočasno objavilo. — Za podružno cerkev sv. Nikolaja v Gozdu so začeli pobirati dobitke za temboło za nabavo novih zvonov. Ker je cerkev do sedaj brez zvonov ter obenem vas obstoji samo iz 11 kmetov in kajzarjev, se vsem topla priporoča, da po moči prispevate. Prostovoljne darove sprejema odbor za nabavo zvonov v Gozdu, pošta Križe, Gorenjsko.

KRKA.

(Romanje.)

Krka je starodavna božja pot svetega Kozma in Damijana, ki sta bila nekaj v Arabiji sloveča zdravnik, zdaj sta priprošnjaka pri Bogu ljudem v vseh boleznih. Zato veljata tudi kot patrona zdravnikov. Ljudje jima pravijo na Krki kar na kratko »Kozmijanci, kozmijanova nedelja. — Dolgi 500 let so to božjo pot in tudi župnijsko oskrbovali »beli menihi iz Stične. Seridali so veliko lepo cerkev, ki ima oltarjev; zdaj je ozaljšana tudi z zagraško elektriko. Ko je pa cesar Jožef preganjal menihe iz Stične, je tudi božja pot na Krki opešala. Zdaj je romanje na Krko prve tri nedelje po Vel. Smarnu. Prvo nedeljo pridejo nemški Kočevarji, zato se pridige in litanije nemške. Drugo nedeljo pridejo Gorenjci, tretjo iz okolice. Tudi izletniki te tri nedelje radi obiščejo Krko, s postaje Stična je poldrugo uro hoda, s pošto eno uro. K trem izvirkom Krke gredo in tudi v podzemsko jamo, ki je ravno nad izvirkom Krke. Vendar pa so na Krki bolj veseli romarjev, takih, ki gredo k sv. obhajilu!

SV. KRISTOF PRI LASKEM.

(Občinske volitve.)

Občinske volitve so od 23. avgusta preložene na nedeljo dne 13. septembra, ker vse priprave pri okrajnem glavarstvu še niso končane. SLS ima na volišču pri Sv. Stefanu drugo skrinjico, pri Sv. Jerdu tretjo, pri Sv. Kristofu (občinski urad) četrto. Kapitalisti imajo tudi tri skrinjice.

TRATA.

(Smrtna kosa.)

V Gorenji vasi je dne 7. t. m. preminul v starosti 72 let posestnik in opekarski mojster Janez Alič. Pokojni je bil splošno priljubljen in zvest pristaš SLS ter večletni odbornik izobraževalnega društva, okrajne hranilnice na Trati itd. Z njim, ki je bil tudi vzoren katoličan, zgine ena redkih starih korenin v naši občini. Slava značajem krščansko-narodnih moč, preostalih pa naše iskreno sožalje.

D. M. v POLJU.

(Občinsko gospodarstvo.)

Naše občinsko gospodarstvo sta prevzeli po razpustu občinskega odbora Žerjavova in samostojna stranka. Opozorili smo že talkrat, da občina ne bo imela nobenih koristi od

tega. Sedaj je razglasil v nedeljo pred cerkvijo gerent, da nameravajo popraviti staro šolo, ki bo stala po proračunu 1.600.000 Din in kar bo najbrže naneslo še več, skupaj 8 do 10 milijonov kron. Stari odbor je na pritisk vlade sklenil kupiti svet za novo šolo, za katero bi se vsako leto zbiral denar tako, da bi v nekaj letih bilo prihranjenega toliko, da bi se zidala nova šola, stara bi pa ostala za občinsko hišo. Denar si bodo sedaj sposodili na visoke obresti in tako skozi pet let ne bo mogoče nasuti niti ene lopate gramoza na občinsko cesto. Davkoplačevalci dvigamo odločen protest proti tej dragi stvari posebno sedaj, ko padajo povsod cene. Občina se lahko tako zadolži, da ne pride več iz dolgov. Novo izvoljeni občinski odbor bo imel edini pravico sklepati. Nadalje smo prepričani, da bo vse take sklepe takoj razveljavil.

FARA PRI KOSTELU.

(Razno.)

Pri zadnji občinski seji je bilo sklenjeno, da se imenuje poslanec g. Karol Škulj častnim občanom za zasluge za občino. — Sklenjeno je bilo tudi, da se prične s pripravami za gradnjo zelo potrebnega mosta preko Kolpe pri Belem. Res velikega pomena bi bil nameravani most, ki bi mnogo skrajšal cesto proti Brodu-Moravici. V kratkem se bo postavil gradbeni odbor. Veliko zanimanje za most je tudi pri sosednjih Hrvatih. — V Padovem se pritožujejo, ker se jim pošta ne dostavlja na dom, dočim se vsem naokoli. Prezrti so bili v tem oziru od poštne uprave že svojčas. Mogoče bi se dalo pa le kaj doseči. — V vasi je šola prenovljena, pri Fari pa je cerkev dobila novo streho.

SVIBNO.

(Smrtna kosa.)

12. t. m. je naglo umrla Zolija Čop, veleposelstnikova žena, mati osmih otrok. Bila je posebno znana po svoji izredni dobroti in darežljivosti do siromakov, od katerih nihče ni odšel praznih rok iz njene hiše. Ni čuda, da so prihitali k pogrebemu sprevodu od blizu in daleč, da skažejo pokojnici zadnjo čast. Naj ji bo Bog več in obilen plačnik!

Od danes naprej

znatno znižane cene

za vse blago kakor: ševijot, čaj, koto-nino, gradl, obleke, hlače, rute, nogavice, kravate, itd., samo pri

F. Češnovar,
Stari trg št. 16, Ljubljana

POZORI

POZORI

Prodajam posestvo

na katerem se redi dvojce govedi. Gospodarsko poslopje v dobrem stanju. Zraven hiše obširna sadonosni vrt, dve njivi in gozd. Cena nizka. Kje, pove Ivan Pintar, Mošnje št. 33, p. Radovljica.

Preselitev trgovine.

Naznanjam slavnemu občinstvu, da sem preselil svojo dobro vpeljano trgovino manufakture, galanterije in čevljev iz prejšnje hiše vlg. »Pri Primožu« v svoje lastne prostore na novo zgrajene trg. hiše, poleg kr. pošte. Priporočam se najtopleje za nadaljnji obisk in cenjeno naklonjenost.

Vinko Savnik - Radovljica.

Dr. Ivan Pregelj.

Božji mini.

Sivi redovnik — umetnik je zardel kakor otrok, ki so ga zalotili pri prvi laži. Nato pa se je zbral in dejal preprosto a pristržno do skrajnosti.

»Nič vam ni skrito, gospod direktor. In meni so se zdaj še tretjič odprle oči in vidim, da sem grešil. Ne zato, ker sem zajel obličje nebeske Gospe po onem človeškem licu, ki najbrže že zdavna trohni v zemlji, pač pa zato, ker mi je zdaj jasno, da sem bil ves čas, ko sem slikal, nezvest svoji pravi nameri. Hotel sem vendar naslikati sveto podobo, vzgojno cerkveno altarsko svetinjo, pa sem napravil, kakor me hvalite, veliko umetnino, ki raste iz osebne naklonjenosti, osebnega oboževanja, takšno, kakršne razstavljaajo. In taka da je moja slika, pravite, prav zaradi moje matere Marije na sliki. Glejte, in vseh petdeset let nisem spoznal, da grešim venomer, ko ličim to edino lice na sliki, ki sem mu nevredni koncem koncev le postal nezvest. Mea culpa, mea culpa, mea maxima culpa — moja krivda, moja krivda, moja največja krivda!«

Glas se mu je utrgal, solze so mu zalile oči, trudno si je šel z roko čez nje. Direktor pa je tedaj ujel njegovo desnico, jo dvignil, da bi jo poljubil, a redovnik je ubranil. Direktor je vzkliknil.

»Absolvo te, odvežem Te, oče Romuald. Vi niste samo velik umetnik, Vi ste tudi — svetnik.

»Apaga satanas — beži zapeljivec,« je tedaj vzkliknil živo oče Romuald in se odmaknil živahno od direktorja. Oče gvardijan, lki je bil tedaj pristopil, ne da sta ga onadva videla, se je zasmejal vedro in dejal nato:

»Hvala Bogu. Slika je spet na domu njenega očeta. Če Bog da, kaj ne, oče Romuald, da je bilo to njeno prvo in zadnje potovanje. Odslej bo zvestejša amostanu.«

»On bi jo gotovo že rad videl,« se je obrnil gvardijan k direktorju. »Pa naj se le strpi. Dolžan Vam je povest, kaj ne?«

»Tako, tako,« je prikimal gvardijan, »pa kaj pravite k tej zgodbi o očeh? Čudna reč, kaj ne? Mi drugi ne znamo takih. Nekaj seveda tudi vemo, za primeru recimo celo jaz in tudi o očeh naših redovnih bratov. Pa da omenim samo slepega očeta Nikolaja, kako je imel tičke rad pa kako je mačko sovražil in so mu samostanski študentje vrabce v kletke potaknili, kakor je nekdo kaj zabavno v bukvah popisal, ali pa da se spomnim očeta Akvinca, ki je bil enook, ko je stopil v red in je vedel pripovedovati kaj ganljivo povest o svojem slepem očesu, če mu je bilo kaj verjeti. Mož je bil namreč, preden je stopil v samostan, francoski in avstrijski stotnik in si taki po vojaško marsikaj izmislilo. Pa recimo tudi, da se oče Akvinas ni odvadil niti v samostanu po vojaško bahati, to čast so mu le skazali, da so ga pokopali po vojaško, kakor se pritiče staremu, odsluženemu soldatu.«

Tako se je bil razgovoril oče gvardijan omenivši dva slovenska redovnika, očeta Nikolaja Jenka, ki je slep umrl v Kamniku l. 1868., in očeta Akvinca Ramuto, napoleonskega vojaka in artilerijskega stotnika v Novem mestu, kjer so ga pokopali l. 1861.

Medtem je bil potekel redovnikoma domači prosti čas in direktor se je začel poslavljati. Po nekaj pristržnih besedah so se možje ločili. Direktor je stopil kakor pokrepčan in od čudne čistosti prevzet na ulico in krenil proti domu. Ni videl šumnega mesta ne posvetnih svojih znancev, ki so ga srečavali in jim ni odzdravljaj, da so majali nezaupno z rameni. Sladka povest očeta Romualda mu je bila

1 Alešovec. Kako sem se jaz likal.

v mislih in mu jemala zanimanje za vsakdanjost ulice in sveta, ki je bil redovnikovo svetinjo odklonil in si zbral umetnino mladega napihnjenca, ki je zatajil vero v Boga Kristusa. Oče Romuald je tedaj stopil v celico in se z bridkim nasmehom zagledal v sliko, ki jo je ljubil petdeset let in že tako težko pogrešal zadnje dni. Nekaj trenotij je tako motril sliko, potem mu je preletela lice tiha bolest. Stopil je k sliki in jo obrnil z licem proti zidu in zamrmral.

»Po posvetnjaštvu dišiš, nesrečnica. Dokler te ne vidim v altarju posvečene in vsega minljivega oprane, te ne pogledam več.«

Potem je stopil k oknu in strmel v lepoto neba in zemlje in premislil še enkrat dobroto božjo, ki je ustvarila najvišje zemeljsko dobro, dar zdravih in čistih oči. Iz te misli je vzkliknil na glas:

»Marija, dobrotnica! Tvoj do smrti!«

Nato je sedel in se zatopil spet v berilo o pobožnosti blaženih udov njegovega reda. Zdaj pa zdaj je zamišljeno pogledal v sonce nebo in cvetje...

O kolik je dar oči, kolika dobrota nebes...

IV. Sv. Marka 9. 46.

Trije tedni so bili minili. Listi so utihnili o razstavi. Še nekajkrat se je imenovalo ime slikarjevo, ki je bil zaslovel kot prvi umetnik z geslom »Wahrhaft« in prodal svojo sliko za visoko vsoto. Novine so prinesle njegovo podobo s kratkim življenjepisom in poročale, da se je zaročil s hčerjo odličnega velemeščana. Novi dogodki po tem so zabrisali popolnoma zadnjo vest o njem. Minil je teden dni. Sliko očeta Romualda so blagoslovili in z malim cerkvenim slavljenjem dostojno postavili v altar, kateremu jo je bil namenil. Žadeva je bila majhen domač dogodek in listi so vestno poročali o njem en dan. Naslednjega dne so prinesli obširnejšo novico. Proročali so o strašni železniški nesreči blizu mesta. Bile so vesti, ki so jih postavili v tisk, tik pred zaključkom lista. Šele novice drugega dne so prinesle točne podatke o nezgodi. Severni brzi vlak in južni osebni vlak sta se bila trčila petnajst kilometrov pred mestom. Bilo je mrtvih potnikov in ranjenih. Iz navedb o imenih onih, katere so prepeljali v mestno bolnišnico, je bilo zaznamovati le nekaj znanih imen. Večinoma so bili ponesrečenci tujci. Še dva dni je trajalo, preden je nekdo ugotovil, da je med ranjenimi tudi mladi slikar z geslom »Wahrhaft«. Dve uri pozneje je vedelo vse mesto za strašno žaloigro mladega človeka. V brzem vlaku se je vozil na jug kot mlad poročenec s svojo soprogo. Hotel je v deželo umetnosti v Italijo, a na poti ga je doletela nesreča. Ženo so potegnili strašno razbito izpod razvalin železniškega voza. Umetnik je ostal nepoškodovan. Pogled na mrtvo in razmesarjeno družico ga je strašno razburil. Sklonivši se nad mrtvo ženo si je naglo pogladil kroglo iz samokresa v glavo. Sprva se je mislilo, da se je ranil za smrt. Operacija pa je spričala, da bo živel, a da mu je vzel strel oči in da bo slep do smrti. Še enkrat je tiste dni šlo ime Wahrhaft po vsem mestu. Zadnjikrat. Njegovo prvo umetniško delo »Kristus in slepi« je imelo ostati kakor redovnikova slika tudi njegovo zadnje...

...

Muzejski direktor je obstal zasopel pred samostanskimi vrati in burno potegnil za zvonec, ta je ostro odjeknil po hodniku od znotraj. Iz za vrat so se začeli drsajoči koraki in utihnili. Direktor je nevoljno zamrmral in potegnil znova za zvonec. »Ratar, ki se je bil grede odpirat zagledal nekam, se je vzdramil in pohitel nevoljno, kdo neki je nestrpni prišlec. Odprl je. Zagledal je direktorja. Nevolja ga je takoj minila, a prevzela ga je začudenost. Brez plašča in dežnika je stal direktor pred vrati, dasi je močno deževalo. Tudi slabe volje je bil, kakor ga vratar še ni poznal.

Razno.

Osem let živ pokopan. Ko so se l. 1917. Rusi umaknili iz mesta Kovno, so pred odhodom raztreli mesto no obzidje. Sedaj tam spet odkopujejo, hočejo svet izravnati in dati mestu lepše lice. Kako so se začudili, ko so pri odkopovanju prišli v veliko klet in našli tam človeka v samih cunjah, napol zver, brez spomina na pretekle dogodke. Prišli so na to, da je bil po razstrelbi en vojak zmanjkal. In to je bila nesrečnica. Takrat je padel v klet, razvaline so mu zaprle vsak izhod. Ker so bile v tej kleti in v sosednjih kletih zasute tudi velike množice konzerv, se je z njimi preživljal vso dolgo vrsto osmih let. Kakšen je moral biti notri smrad, si ne moremo predstavljati. — Luč je dobival od majhnega okenca prav v kotu gori, a ni zadostovala, da ne bi bil popolnoma oslepel. Nič ni videl, ko so ga peljali ven, na nič se ni spomnil, nekaj je mrmrl sam pri sebi. Ker so ga prehitro ven pripeljali, ni držal ne zraka in ne sončne svetlobe in je čez tri dni umrl. Grozna usoda! Samo zamisliti se je treba, pa nas mora čisto pretepti.

Srečna starša. Starša Marsh v Felix-stove na Angleškem, 88 let stara, ima sina duhovnika v Johannesburgu v Južni Afriki. Zelo je bila žalostna ob misli, da nikdar več v življenju sina ne bo videla in ne slišala. Hčerka njena se je tako dolgo trudila, da je slednjič brezlično zvezala mater in sina. Zjutraj ob štirih jo je zbudil glas sina iz daljne Afrike, prav dobro se je razločil.

Nepričakovani lovski plen. Dva mlada moška v vasi Les Cabannes na Francoskem sta šla postrvi loviti. Nazaj sta pa prišla s šest mesecev starim medvedkom, ki sta ga ujela s pomočjo psa.

Grozna smrt. Ameriška Italijanka Storaci, mati osmih otrok, je iz ljubosumnosti umorila svojega moža s tem, da ga je spečela polila z vrelimi oljem. Ljudje pa nimajo nobene vesti več.

Huda kadičva. V Ameriki je neki Robins, 79 let star, ki kadi že od svojega 12. leta naprej. In alcop

Fantovski večeri v pismih.

XIX.

Dragi naši fantje!

V zadnjem pismu sem Vam pripovedoval, kako je prišlo do tega, da so se do zadnjega časa pri nas vse veselice vršile v znamenju alkohola in zapravljanja težko prisluženega denarja. Seveda so večinoma razne veselice in javne prireditve še danes take. Razume se pa, da tako početje ne služi ljudstvu v vzgojo, temveč ga le zapeljuje in mu jemlje smisel za resno pojmovanje življenja in njegovih zahtev.

Orlovska organizacija hoče in mora biti v zgójna organizacija, to se pravi šola vrlih fantovskih značajev. Zato je morala čisto resno pomisliti, kako bi se dalo narediti, da bi razne javne ljudske prireditve in veselice polagoma dobile drugačen značaj in drugačno barvo. Z veliko previdnostjo in modro preudarnostjo se je lotila tega dela — to pa ne najprej z mogočno besedo — govorno in pisano — temveč z lastnim zgledom. V svojih lastnih vrstah skuša predvsem vzbuditi smisel za reformo našega javnega razveseljevanja in tako po svojih članih in prijateljih polagoma sicer, pa gotovo, širiti to misel med narod sploh.

Boj proti tako globoko ukorenjenemu zlu je seveda težak in uspehi se ne pokažejo kar čez noč. Odredbe glede veselice in javnih prireditev se vrste polagoma, nekaj letos, nekaj drugo leto, nekaj šele čez dve leti. Kdor bi hotel vse na-

enkrat zahtevati, ne bi ničesar dosegel in bi izgubil veljavo. Lažje, neprimerno lažje, je prelomiti v butari vsako šibico posebej nego vso butaro naenkrat. In uspeh je končno prav isti, zraven pa gotov.

Tako dela orlovska organizacija. Zdaj pa zdaj izda novo naredbo, ki se ne zdi preveč težka, in šele takrat, kadar se ta uveljavi in med članstvom precej ukorenini, pride na dan nova odredba, ki prejšnjo izpopolni in pomeni nov korak na poti do končnega cilja. Uspehi teh odredb se tudi resnično kažejo. Sicer se mnogim zdi, da se kažejo vse prepočasi. Že mogoče. Kdo bi bil bolj vesel hitrejših uspehov, nego tisti, ki se zanje trudi — to je orlovska organizacija sama? Toda težko je biti v boju sam. Nešteto slabih zgledov ima orlovska mladina v premnogih drugih organizacijah, ki prirejajo svoje veselice in zabave zvesto po starem načinu in se ne zmenijo za toliko potrebno izpremembo — ali je potemtakem čudno, če stvar ne gre skokoma dalje? Če bi se vsi, ki imajo vpliv na ljudstvo, te misli oprijeli, kako olajšano bi bilo delo orlovstva, ker bi imelo zaslonbo pri drugih organizacijah!

Pa naj povem, kako skuša orlovstvo veselice in javne prireditve spraviti v nekoliko drugačen tir.

Najprej je v svojih vrstah omejilo število prireditev, oziroma uredilo udeležbo članov in članic pri raznih prireditvah. Naš človek je že tak, da bi bil najrajši povsod zraven, kjer je le kakšen haló. Mlad fant in mlado dekle bereta nedeljo za nedeljo o novih prireditvah od-

sekov — hajdi, gremo! Kaj zato, če sem že bil na desetih takih prireditvah letos — bom pa še na desetih, kje je še zimal! Da je pa tako neprestano romanje iz kraja v kraj škodljivo za posameznika, še bolj pa morda za družino, tega mlad človek ne pomisli. Zato je pa orlovska organizacija izdala naredbo, da se ne smejo na razne krajevne prireditve vabiti člani odkoderkoli, temveč samo iz dotičnega kraja. Večje prireditve, ki se jih smejo in morajo udeležiti člani širšega ozemlja (srenja, okrožje...) so pa sedaj le prav redke. Za izjeme je pa treba posebnega dovoljenja orlovske centrale. Tako je vsak član (letos) dolžan vse poletje k večjemu štirikrat iti na orlovsko prireditev: na odsekovno, na srenjsko, na okrožno in na ekspoziturno. Ker pa vsak odsek in vsaka srenja nimata svojih prireditev, se število 4 večinoma skrči na 3 ali celo 2. Vsakdo lahko vidi, kako se na ta način izkoreninja tisto mišljenje v mladih ljudeh: brez mene ne sme miniti nobena prireditev!

Zelo važna je tudi določba poslovnika, da se mora član, ki bi se na prireditvi upijanil, takoj izključiti iz organizacije. To ni majhna stvar! Saj je do zadnjega veljal za slabiča, kdor ni prišel z veselice resno natrkan!

Omejilo se je močno tudi točenje alkoholnih pijač in povsod morajo biti na razpolago tudi brezalkoholne pijače.

Naravnost imenitna je odredba, da mora biti »prosta zabava« po javni telovadbi z mrakom vred zaključena.

Ljudska posojilnica

reg. zadruga z neomejeno zavezo v Ljubljani

Obrestuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri, vezane vloge po dogovoru ter brez vsakega odbitka.

Svoje prostore ima tik za frančiškansko cerkvijo, v lastni palači, zidani še pred vojno iz lastnih sredstev. Poleg jamstva, ki ga nudi lastna palača, veleposestvo in drugo lastno premoženje, jamčijo pri Ljudski posojilnici kot zadrugi z **neomejenim** jamstvom, za vloge vsi člani s svojim premoženjem, ki presega večkratno vrednost vseh vlog.

Hranilne vloge znašajo nad 260 milijonov kron.

na in veselični prostor izpraznjen. S tem da se onemogoči ponočevanje na veseličnem prostoru, je odstranjenih nešteto nevarnosti in vsa prireditelj nujno dobi vse drugačen značaj nego smo vajeni pri veseljah starega kova.

Hvala Bogu, priznati moramo, da se pri ogromni večini prireditev te odredbe tudi res izvršujejo in to je že velik korak k streznjenju našega naroda. Semintja pa se še vedno najdejo orlovске prireditve, kjer krajevni voditelji vseh teh navodil ne upoštevajo točno. V vseh teh slučajih, ki pa so v resnici že redki, moramo odkrito reči: prireditelj je ne le proti orlovskemu načelom in disciplini, temveč naravnost kvarna vzgoji naroda. Krajevni činitelji, ki ne čutijo toliko odgovornosti, kakor je v tej stvari potrebna, naj se potem ne čudijo, da mora najvišje vodstvo orlovstva potem seči po kazenskih sredstvih, ki niso sicer prijetna, pač pa neobhodno potrebna.

Brez dvojbe bodo polagoma prišle še nove, še boljše odredbe, toda že te kažejo, da orlovska organizacija noče biti vzgojna zgolj v besedah, temveč predvsem v dejanju. Zato jo vsem našim fantom toplo priporočam in zraven vse prav lepo pozdravljam njihov iskreni prijatelj Bog živil star fant.

Gonilna jermena

prvovrstne in neprekosljive trpežnosti ter prima VOSEK za mazanje jermenov, nudi po najnižji konkurenčni ceni trdka

ČADEŽ & BRCAR — LJUBLJANA

Kolodvorska ul. 35. — Zahtevajte cenik in vzorce!

Kupujejo se suhe gobe

redno in v vsaki množini ter plačujejo najbolje, kakor tudi kumno, janež, lišol itd. — Trg. firma: J. KUŠLAN, trg. z dežel. pridelki, Kranj, Gorenj.

Excella

najboljši in vendar najcenejši stroj za rodbino in obrt.

Nadomestni deli za vse stroje.

J. Gorec, Ljubljana, Palača Ljubljanske kreditne banke

Najboljša kolesa najceneje.

Vsakovrstne dele in opremo.

FIŽOL vseh vrst, suhe gobe, repno seme, kumno, mravljična jajca in druge pridelke kupuje

Sever & Komp. Ljubljana.

Ceno sporočamo na zahtevo.

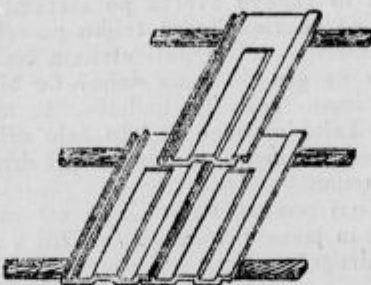
PO ZELO ZNIZANIH DNEVNIH CENAH

si lahko nabavite raznovrstno manufakturno blago za ženske in moške obleke ter k temu spadajoče potrebščine, nadalje vseh vrst galanterijo kakor tudi specerijsko blago in železnino pri

R. Rutnerja nasl., Vrhnika

Na zalogi vse potrebščine za šivilje in krojače, katerim dajem popust. — Postrežba točna in solidna.

SADNE MLINE prvovrstne, preizkušene, izdelujem. — Pišite takoj na **RUDOLF RAVNIKAR**, Radeče — Zidan most. 5153

Najcenejše strešno kritje!

ZDRUŽENE OPEKARNE D. D. LJUBLJANA
MIKLOŠIČEVA CESTA 13

preje VIDIC-KNEZ tovarne na Viču in Brdu nudijo v poljubni množini, takoj dobavno, najboljše preizkušene modele strešnikov, z eno ali dvema za rezama, kakor tudi bobrovec (biber) in

zidno opeko

Na željo se pošlje takoj popis in ponudba!

Če potrebujete elektromotorje ali če hočete izgraditi električne centrale, obračajte se na:

Škodove zavode

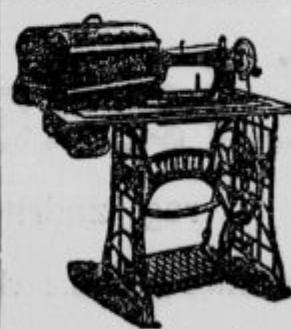
zastopstvo za Slovenijo

Selenburgova ul. 7

Poset inženirja je brezplačno na razpolago.

HLODE smrekove in jelove, kakor tudi vsakovrstni drugi cirkel les, se kupuje po najvišjih dnevnih cenah. Zaga tudi tuji les za plačilo. — **PARNA ZAGA V KRANJU.** 5116

Usnje in čevlje ter čevljarске potrebščine nudi trdka **JAKOB PLANINŠEK** v Kandolji po najnižji dnevni ceni in dobro blago.

Najpopolnejši

STOEWER

šivalni stroj

za šivilje, krojače in čevljarje ter za vsak dom.

Preden si nabavite stroj, ogledajte si izrednost pri trdni

L. Baraga,

Ljubljana

Selenburg. ul. 6.

Brezplačen posk. 15 letno jamstvo.

Zadružna gospodarska banka d. d.

Telefon št. 57 in 470.

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10

Brzjav.: Gospobanka.

Račun poštnega čekovnega urada za Slovenijo št. 11.945

v lastni palači (vis à vis hotela „Union“).

Račun poštnega čekovnega urada v Zagrebu št. 39.000

Podružnice: Celje, Djakovo, Maribor, Novi Sad, Sarajevo, Sombor, Split, Šibenik. Ekspozitura: Bled.

Kapital in rezerve skupno nad K 60,000.000.—, vloge nad K 600,000.000.—.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, daje v najem jelekne shrambe za vrednote, kupuje in prodaja kar najbolje tuje valute in devize, sprejema vloge na tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne transakcije pod najugodnejšimi pogoji

Amerikanski oddelek: Direktne zveze z ameriškimi bankami. — Urejevanje ameriških zapuščin.

Pooblaščen prodajalec srečk Državne razredne loterije.